

Sygn. akt II Cz 1141/13

POSTANOWIENIE

Dnia 27 stycznia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Lublinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący Sędzia Sądu Okręgowego Przemysław Grochowski (spr.)

Sędziowie: Sędzia Sądu Okręgowego Dariusz Iskra

Sędzia Sądu Okręgowego Andrzej Mikołajewski

po rozpoznaniu w dniu 27 stycznia 2014 w Lublinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. M.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w W.

o 40.000 złotych z tytułu zadośćuczynienia

na skutek zażalenia powódki B. M. na postanowienie o kosztach procesu oraz kosztach sądowych zawarte w punktach II. i III. wyroku z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie I C 543/12 Sądu Rejonowego w Radzynie Podlaskim

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w przedmiocie obciążenia powódki B. M. kosztami sądowymi w ten sposób, że uchylić w tym zakresie orzeczenie zawarte w punkcie III wyroku z dnia 26 czerwca 2013 roku;

II. oddalić zażalenie na postanowienie zawarte w punkcie II. wyroku z dnia 26 czerwca 2013 roku;

III. oddalić wniosek powódki B. M. o zasądzenie na jej rzecz od pozwanego zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO D.Iskra SSO P.Grochowski SSO A.Mikołajewski

UZASADNIENIE

Zaskarżonymi orzeczeniami zawartymi w punktach II. i III. Wyroku z dnia 26 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy w Radzynie Podlaskim zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 2.417 złotych tytułem kosztów procesu (pkt I) oraz nakazał pobrać tytułem części opłaty sądowej od powódki na rzecz Skarbu Państwa kwotę 121,59 złotych z uiszczonej przez nią zaliczki (pkt II).

W uzasadnieniu postanowienia Sąd Rejonowy podniósł, że wobec oddalenia w całości powództwa, powódka zobowiązana jest, zgodnie z art. 98§1 i §3 kpc, zwrócić wygrywającemu sprawę pozwanemu koszty procesu, na które złożyła się kwota 2.400 złotych wynagrodzenia pełnomocnika pozwanego będącego radcą prawnym, ustalona w oparciu o stawkę przewidzianą w §6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych..., jak też kwota 17 złotych poniesiona tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

W zakresie kosztów sądowych, Sąd rejonowy uznał, że aktualna sytuacja majątkowa i osobista nie pozwala na obciążenie powódki całością tych kosztów, w związku z tym jednak, że powódka uiściła zaliczkę, która nie została w pełni wykorzystana, stanowić ona może, na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, źródło pokrycia części brakującej opłaty od pozwu, do której powódka została tymczasowo zwolniona

W zażaleniu na te postanowienia, powódka wносиła o ich zmianę i nieobciążanie jej kosztami zastępstwa procesowego na rzecz strony pozwanej, zarzucając naruszenie art. 102 kpc oraz art. 113 ust. 4 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez ich niezastosowanie w okolicznościach szczególnie uzasadnionych (sic!) nieobciążanie powódki kosztami procesu. Skarżąca wskazywała przy tym, że jest osobą upośledzoną umysłowo i nie posiadała należytego rozeznania co do skutków zawartej z pozwanym ugody, co stanowiło przyczynę oddalenia powództwa. Nadto ciężka sytuacja majątkowa i życiowa powódki, przy której obciążenia kosztami prowadzi do znacznego jej pogorszenia, przy towarzyszącym wytoczeniu powództwa subiektywnym przeświadczeniu o słuszności dochodzonego roszczenia, pozwala na przyjęcie zastosowania art. 102 kpc oraz 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Zażalenie podlegało uwzględnieniu w części dotyczącej rozstrzygnięcia o obciążeniu powódki kosztami sądowymi w zakresie brakującej części opłaty od pozwu. W odniesieniu do rozstrzygnięcia o kosztach procesu, skarżąca nie przywołała uzasadnionych zarzutów prowadzących do uwzględnienia wniosku zażalenia w oparciu o art. 102 kpc.

Za słuszne uznać należało zakwestionowanie w treści zażalenia nałożenie na powódkę obowiązku uiszczenia kosztów sądowych obejmujących brakującą opłatę od pozwu, bowiem rozstrzygnięcie to pozostaje w sprzeczności z art. 113 § 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Uregulowanie to, na które powołał się Sąd Rejonowy, przewiduje możliwość obciążenia przeciwnika strony, która nie była zobowiązana do uiszczenia kosztów sądowych, tymi kosztami o ile pozwala na to wynik procesu. W okolicznościach niniejszej sprawy, stroną, która nie miała obowiązku uiścić w całości obciążających ją kosztów sądowych, była powódka z uwagi na uzyskanie zwolnienia od ich poniesienia w części obejmującej opłatę od pozwu ponad kwotę 300 złotych. Zgodnie z dyspozycją powołanego przepisu, to pozwany byłby zobowiązany do pokrycia tych kosztów, gdyby powódka sprawę wygrała. Możliwość obciążenia strony korzystającej ze zwolnienia od kosztów dopuszczalna jest wyłącznie w sytuacji przewidzianej w § 2 art. 113 poprzez ściągnięcie z zasądzonego na rzecz tej strony roszczenia. W przypadku oddalenia powództwa w całości sytuacja uprawniająca do takiego postępowania nie uległa realizacji. Nie zachodziła zatem podstawa pozwalająca na dochodzenie od powódki pokrycia tej części opłaty od pozwu, której nie miała obowiązku uiścić, jak też do poszukiwania zaspokojenia należności z tytułu brakującej opłaty sądowej w oparciu o nierozchodowaną zaliczkę wniesioną przez powódkę.

W przypadku natomiast kosztów procesu, to Sąd Rejonowy prawidłowo zastosował zasadę odpowiedzialności za wynik procesu. Sąd Okręgowy, wbrew twierdzeniom skarżącej, nie dopatrywał się okoliczności uzasadniających odstąpienie od obciążania strony przegrywającej kosztami procesu w oparciu o art. 102 kpc.

Przyczyny wdrożenia wynikającej z powyższego uregulowania zasady słuszności przy orzekaniu o kosztach procesu upatrywał autor zażalenia w trudnej sytuacji majątkowej i położeniu życiowym powódki. Sytuacja ekonomiczna strony zobowiązanej do zwrotu kosztów procesu ukształtowana w chwili orzekania o nich, nie stanowi wyłącznej przyczyny uzasadniającej wprowadzenie art. 102 kpc (tak też orzeczenia Sądu Najwyższego : dnia 25 marca 1970 roku w sprawie II CZ 14/70, OSNC 1970, nr 11, poz. 211; z dnia 11 września 1973 roku w sprawie I CZ 122/73, OSNC 1974, nr 5, poz. 98, z dnia 30 sierpnia 1979 roku w sprawie II CZ 86/79, OSNC 1980, nr 3, poz. 55), przy tym brak jest okoliczności kreujących inne jeszcze, oboczne powody pozwalające uznać za słuszne zniesienie powinności refundacji kosztów procesu przez stronę przegrywającą proces. Jako powody przyjęcia przedmiotowej instytucji wskazywano w treści zażalenia upośledzenie umysłowe sprowadzające brak rozeznania ze strony powódki co do skutków zawartej z pozwanym ugody. Na mocy tej czynności prawnej powódka uzyskała w 2008 roku świadczenie z tytułu dochodzonego obecnie roszczenia w wysokości 20.000 złotych oraz zrzekła się podnoszenia wobec pozwanego ewentualnych dalszych roszczeń z tytułu zdarzenia sprowadzającego odpowiedzialność strony pozwanej. Nie można

przy tym uznać, że wytoczenie w tych warunkach niezasadnego powództwa spowodowane było wprowadzeniem powódki w błąd z uwagi na brak wskazania tej przyczyny odmowy wypłaty dalszej kwoty zadośćuczynienia w piśmie z dnia 20 marca 2012 roku, jeśli pozwany takie stanowisko uznawał za słuszne a nabycie właściwej orientacji o przebiegu postępowania likwidacyjnego wymagało zachowania zwykłych aktów staranności poprzez zapoznanie się dokumentacją związaną z dochodzeniem wcześniej przez powódkę od ubezpieczyciela jej roszczeń odszkodowawczych. Nie jest przy tym wiarygodne eksponowana przez skarżącą argumentacja o braku rozeznania co do wyników czynności likwidacyjnych, skoro dysponowała zarówno stosowną wiedzą o okolicznościach zdarzenia oraz dokumentacją pozwalającą na wytoczenie powództwa, jak też związanych z tym przesłanką odpowiedzialności pozwanego. Recepcja faktu uprzedniego pozyskania od pozwanego świadczenia w znacznej wysokości nie pozostawała także poza zasięgiem jej zdolności umysłowych, uszczuplanych w treści zażalenia w nadmiernym stopniu, skoro wymieniała go w swoich zeznaniach, określając przy tym, w trakcie ich składania przed Sądem, przyczyny eskalacji żądań podnoszonych wobec pozwanego związanych z poszukiwaniem źródła sfinansowania remontu zajmowanego przez nią domu.

W takiej sytuacji zasadnym było przyjęcie jako podstawy orzekania art. 98§1 kpc i obciążenie powódki koniecznością zwrotu kosztów procesu spowodowanego wyłącznie nieuzasadnioną realiami sprawy postawą samej powódki.

Z uwagi na powyższe Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 zd. 1 k.p.c.. orzekł jak w postanowieniu. O kosztach postępowania odwoławczego orzekł, zważywszy na jego wynik, gdy pozwany uległ w nieznacznym zakresie wartości przedmiotu zaskarżenia i co do rozstrzygnięcia dotyczącego należności na rzecz innego podmiotu oraz brak wniosku strony pozwanej w tym przedmiocie, w oparciu o art. 100 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.

SSO D.Iskra SSO P.Grochowski SSO A.Mikołajewski